v tomto případě, kde jím bylo dáno hledisko na důležitost jednotlivých partií, na výklad sporných otázek i na celou materii vůbec.

Kniha *Dra Webra a Dra Kozáka* odpovídá uspořádáním do značné míry starší publikaci oficielní, ovšem neotiskuje jenom texty všech současných platných předpisů, nýbrž i podrobný výklad, který je rozsahem značně převyšuje. Tento výklad není sice úředním, oficielním a autentickým, avšak přirozeně podává obraz prakse Národní banky. Nezachází ovšem do přílišných detailů, tak neuvádí, jaké doklady vyžaduje Národní banka k jednotlivým druhům poukazů, nepopisuje blíže, kolikeré jsou formuláře a pod. Předpokládá určité znalosti technické, které jsou běžné bankovním úředníkům a těm, kdo používají častěji mezinárodního platebního styku v různých jeho formách. Pro laika úplného, který by bez takovýchto znalostí chtěl se poučiti o devisových předpisech, jest kniha snad méně přístupná, avšak pro ty není ani určena.

V knize jsou otištěny mimo základní předpisy zákona na ochranu měny a vládního nařízení č. 46/24 se všemi jejich změnami a doplňky zejména též předpisy o zvláštních úpravách platebního styku s některými státy (smlouvy clearingové a pod.), dále o povolovacím řízení dovozním a evidenci vývozu a o nedávném soupisu valut, drahých kovů a pohledávek. Otištěny jsou veškeré prováděcí předpisy a to nejen oficielní vyhlášky Národní banky, nýbrž i oběžníky a dopisy na různé korporace. V celku podává kniha úplný obraz prakse Nár. banky v nynější době a obsahuje v podstatě vše hlavní, co potřebuje znáti referent bankovní, nebo úředník firmy, pracující hodně s cizinou. Výklad autorů jest obšírný a systematický; v otázkách sporných uvádějí a hájí stanovisko Nár. banky, přiznávajíce na několika místech, že předpisy nejsou dosti jasné. Kniha bude vítanou a cennou příručkou i pro advokáty, pro něž ovšem schází výklad o praksi při stihání devisových deliktů, u nichž leckdy výklad předpisů jest sporný a názor revisního odboru často vzbuzuje pochybnosti.

V tomto směru právě spis advokátů Dra *Frieda* a Dra *Freunda* spíše jest určen pro potřebu advokátů, ba skoro lze říci, že v něm výklady o různých otázkách, které v praksi vedly ke konfliktům stran s revisním odborem, tvoří hlavní část. Tyto konflikty, v nichž ovšem zpravidla ustoupil názor strany před úřadem, jenž měl možnost zavedením odiosního trestního důchodkového řízení nebo jen pouhou pohrůžkou dodati váhy svému právnímu názoru a pohnouti začasté stranu, aby v upouštěcím řízení uznala i proti svému přesvědčení správnost názoru revisního odboru, dávaly podnět k stižnostem, jež prošly i denním tiskem a byly někdy i po mém názoru odůvodněny. V tomto oboru ovšem bylo více příležitosti k činnosti advokátů, ač i v agendě povolovací u Nár. Banky se advokáti jako zástupci stran dosti uplatnili. Proto vidíme, že u řady ustanovení, kterým W. a K. věnují hodně místa, jako §§ 5—11 vl. nař. č. 46/24, F.—F. otiskují téměř jen texty s krátkým výkladem; za to však podrobně rozbírají §§ 14 a 16 a velmi obsáhle se zabývají otázkou platů tuzemců ve prospěch cizozemců a vším, co s tím souvisí. Místy snad až jejich polemika s názory revisního odboru přesahuje rámec komentáře a hodila se spíše do rozpravného článku v odborném časopise. Celkem jest spisek psán velmi svěže, a přístupně, ukazuje zkušenost autorů v oboru výše uvedeném a hodí se dobře pro advokáty a pro laiky, pokud nepotřebují ovšem znalosti předpisů o kontrole vývozu, povolovacím řízení a o platebních stycích v clearingu, jež nejsou vůbec otištěny.

Po stránce úpravy grafické vyhovuje kniha W. K. lépe potřebě prakse, neboť jest přehlednější. J. B.

KRING MIKLÓS: *A Magyar államhatár kialakulásáról,* Budapest, 1934, veľká 8⁰, 26 strán. — Nadpis štúdie (o vývoji uhorskej štátnej hranice) nekryje sa presne s obsahom, lebo predmetom úvahy, ako autor sám

naznačuje v texte, je vlastne len vývoj hranice uhorskej proti Rakúsku, aj to len v prvých troch storočiach. Východiskom úvahy je pojem hranice: termín metae, hotar, határ je označen čiary, ktorá má právnedistinkčnú moc medzi dvoma teritoriálne danými právnými objektmi — pokiaľ ide o obor súkromného práva. Dľa mojej mienky nebolo potrebné tak obsiahlej dokumentácie k tomu, že hranica je termín právne technický, skôr z toho poznatku mal byť vyvodený záver vzťažmo jeho juristickej povahy, čo autor učinil pokiaľ ide o diferenciáciu pojmovú medzi határ a gyepü (posledné kryje sa s lat. indagines, v prameňoch zriedka spomínaným), v čom ale mnohým zostal podlžny, pokiaľ sa týka včlenenia pojmu štátna hranica do právnej sústavy patričnej doby. Lebo obsiahle srovnávať obsah slova metae (hranice majetkov) s confinia (hranice štátu) je už predom bezvýhladné (to vysvítá i zo záveru, ku ktorému autor dospel) a keď sa už deje, potom je chybou nechať stranou patrimonijny princip, čo základ súkromo-, pokiaľ tak možno hovoriť i verejnoprávneho sriadenia nastaršej doby; na jeho pôde by bolo skúmanie viedlo k určitým styčným bodom i podalo pre oba pojmy charakteristické differencia specifica, lebo v sriadení patrimonijnom (ale len tam) bolo by možné konštruovať nadradený pojem hraníc ako genus. Miera a spôsob, ktorým autor tak učinil nevyhovuje, lebo nemožno vychodiť z aktívneho a latentneho ius regium„ ale len z patrimonijneho sriadenia vôbec. Pokiaľ sa tedy týka najstaršej doby, trpí jadro štúdie vadou metody, čím sa nechcem nijako dotknúť iste pozitívnych výsledkov, ktoré priniesla s hľadiska čiste historického — nie právne historického. Úvaha je prílišne viacaná na použitý materiál listinný a len tým je vysvetliteľné, že pisateľ odstavuje celý problém na pole aktívneho a latentného ius regium (trpí i na pojmovú neujasnenosť jeho), lebo len o ňom — pochopiteľne — zmieňujú sa listiny, nie i o sústave patrimonijnej, ktorú ako *sústavu* bolo vziať do ohľadu. Pokiaľ ide potom o vývoj hraníc v dobe štátu stavovskeho autor činí si len výhradu poznámok, v nich ovšem vychodí z názoru, ktorý maďarská literatúra chová o pojmu corona a regnum, a preto v prípade meritornosti riešenia nebolo by možné súhlasiť s jeho vývodmi, nakoľko učenie o corona a regnum neakceptujeme v tom znení, ako ho tlumčí panujúcí hlas maď. literatúry. Vývoj uhorských (resp. maďarských) hraníc v najnovšej dobe púšťa autor so zretelu, mieniac celkový vývoj od najstaršej do najnovšej doby zpracovať integrálne. Pre ten prípad nemožno než zdôrazniť potrebu prehĺbiť juristickú stránku problému, najmä ak má byť otázka riešená ako aktuálna v dobe, keď medzinárodná politika a právo koncentruje sa k problému hraníc (ako hovorí autor), lebo — môžme my konštatovať — princip historických hraníc ustúpil principu hraníc právnych. Luby.

Dr. JAROSLAV ČULÍK: *Sbírka vzorců notářských listin.* Odpověď: *Recence o sbírce vzorců notářských listin k notářskému řádu, uveřejněná v čís. 4. str. 185.* a násled. není přiléhavá. Souhlasím s kritikem, že upraviti vzorce listin není věcí lehkou a vždy snadnější jest kritika. Kritika ta však musí býti nestranná a správná. Tomu tak není. Nesestavil jsem v prvním díle sbírky »hlavy« listin, nýbrž »kostry« listin, řídě se příkladem formulářů, vydaných Jednotou notářů r. 1871, které se již vžily. Neuváděl jsem při každém typu dotyčný § n. ř., poněvadž kostry ty mají platiti i pro nový notářský řád, v němž bude číslování §§ jiné. V druhém díle jsou typy »náplně« těchto koster, kteréž jsem uvedl podle zákona ze dne 25. VII. 1871 čís. 76 a dalších zákonných ustanovení za sebou.

K výtkám jednotlivých vzorců uvádím toto: *Vzor čís. 161* jest prý bezcenný; není, neboť pojednává o typu notářského spisu při dědickém narovnání, které často přichází. *Vzor čís 50* výslovně uveden jest jako smlouva dědická a vzájemná závěť co testamentum correspectivum (Stubenrauch Coment str. 551). Takovýto testament jest vždy sice odvolatelný, avšak strany mohou ujednati, že odvolá-li jeden závěť, může odvolati závěť i druhý a podle rozh. ze dne 30. X. 1866 čís. 2627 otištěného při